

Itäkarjalaisten metsästysharrastuksia ja seikkailuja meidän päivinämme.

Kuten jo viime muistelmistani näkyi, on karjalaisille metsästys perinteellistä ja siksi lienee paikallaan hiukan kertoa meidän päivienkin metsästyksistä ja sen aiheuttamista mielenkiintoisista seikkailuista jälkipolvienne luettavaksi, joille tuskin on mahdollisuutta kokea samaa.

Tämän kirjoittajalla oli tilaisuus viitenä eri vuotena olla mukana metsästysmatkoilla, mitkä eivät hevin unohtu mielestä.

Syksyinen metsästys aloitetaan tavallisesti syyskuulla, jolloin urosporot vuodattavat rasvansa takajalassa olevan kanavan kautta ja on usein tavattu niinkin suuria rasvapalloja kuin miehen hatun kokoisia. Kun se on vuodattanut rasvansa, on se kevyt juoksennella etsimään naaraita sukua jatkaakseen ja taistellakseen ylivallasta katraissa. On usein sattunut, että urokset taistellessa tarttuvat mahtavista sarvistaan toisiinsa kiinni ja kuolevat kumpikin pääsemättä toisistaan eroon. Tällä ajalla on helppo löytää porokatraita, sillä ne liikkuvat paljon aukeilla mailla, etupäässä soilla.

Syysmetsästys ei ole niin mielenkiintoista, se kun on vain väijymistä ja huomioimista porojen liikkumispaikoilla. Aivan eri luokkaa on talvimetsästys. Sinne lähdetään jo helmikuulla, jolloin usein sattuu 30—40 asteen pakkasia ja aina yöt on vietettävä taivasalla rakovalkean ääressä. Se kysyy rautaista terveyttä ja hellittämätöntä sisua tähän leikkiin antautuneilta, kuten seuraavasta tapauksesta käy ilmi.

Meitä oli muodostunut viisimiehinen porukka: Oljon-Petri, Homan-Petri, Korven-Petri, Ossi ja Jussi. Läksimme saloa samoamaan kahden viikon eväs repussa ja kattilat, kirveet ja kaikki tarpeelliset välineet mukana. Ei ole mitään helppoa taivaltamista raskas kantamuserässä ja lumen upottaessa puolissäreen, mutta matkaa vain täytyi tehdä mieli löytää porojen ja hirvien elinpaikoille 20—30 kilometrin päässä ihmisasunnoista.

Kahden päivän taivalluksen jälkeen löysimmekin tuoret hirven jäljet. Homan-Petri ja Korven-Petri läksivät etumiehiksi ajoa ylläpitämään, toisten jäädessä, omien kantamuseriensä lisäksi kantamaan ajomiestenkin eväät ja varusteet.

Ajo jatkui koko päivän, mutta kun lumi oli pehmoista, oli hirvellä kulku helpompaa, mutta meillä vaikeata, emmekä onnistuneet tavoittamaan hirveä. Pimeään tullen asetuimme lammen rannalle yöksi ja kun meillä ei ollut kirvestä, oli tulipuut katkomalla hankittava ja niin ollen emme saaneet rakovalkeata, vaan oli tyydyttävä ramsutuleen. Homan-Petri oli ajon kulussa heittänyt ladulle puseronsa ja villapaitansa ja oli nyt vain aluspaita yllä ja

pakkasta 20 astetta. Minä olin varovaisempi sillä olin pitänyt puseroni ym. Kun Homan-Petri oli koko ajan latua aukaissut, olin itse paremmassa kunnossa. Kun saimme tulen lämmittämään, niin toverini nukahti, mutta minä en uskaltanut, sillä pelkäsin, että saappaani jäätyy siihen ja niin olisi käynyt. Annettuamme hänen hetken nukkua ja mentyäni koettamaan häntä tulen vastakkaiselta puolelta, oli se niin jäässä, että paita olisi mureutunut, jos olisi vääntänyt. Herätin hänet ja saimme vaatteemme kuivattua ja tulen laitettua hyvin lämmittämään, joten molemmat nukahdimme ja heräsimme aamulla, kun takkamiehet saavuttivat meidät. Sitten saimme lämmintä kahvia ja ruokaa ja elämä oli taas entisellään, mielet virkeät ja toivorikkaat, sillä ajettavaamme hirveen oli liittynyt useita toisia. Riistaa oli siis tiedossa.

Kun olimme kyllyiksi ravinneet itseämme ja hyvin levänneet, läksimme koko porukalla seuraamaan jälkiä, mitkä johtivat kuuluisaa Kemivaaraa kohti.

Tultuamme Kemivaaralle, oli siellä niin paljon hirven jälkieloksia, että emme tienneet, mitkä niistä olivat tuoreimmat, vaan oli summa-kaupalla etsittävä riistaa. Kun olimme nousseet korkeimman kallion harjalle, yllätti meitä komea näky, sillä allamme söi ja leikki 20-päinen hirvilauma. Varovasti muodostimme viisimiehisen rintaman ja kaikilla oli 5 paukkua pyssyssä.

Aloitimme tulen ja kun pyssymme oli tyhjä, emme havainneet yhtään osunaa, vaan olimme ampuneet joka iikka yli. Emme nim. osanneet laskea maastoeroa niin suureksi kuin se oli. Yhdessä Petri-Homan kanssa jätimme kantamukset ja pääsimme karjan jälkeen. Hetken hiihdettyä oli edessämme 2 hirveä, jotka jäivät saaliiksemme. Jatkoimme ajoa myöhään yöhön. Nyljimme hirvet ja teimme rakovalkean, jolla yövyimme kaikki.

Seuraavana päivänä ajoa jatkettaessa etumiehiksi läksivät Homan-Petri, Oljan-Petri ja Jussi, mutta me Ossin kanssa jäimme kantamaan eväitä.

Homan-Petri ylivoimaisena hiihtäjänä jätti kaverinsa ja ampui sinä päivänä 8 hirveä ja viimeinen, joka oli lauman johtaja, painoi 360 kg. Me tavoitimme etumiehistä Oljan Petrin ja Jussin, jotka olivat ryhtyneet kaadettuja otuksia nylkemään. Kun olimme itsemme ravinneet ja odotelleet Homan-Petriä, läksimme jatkamaan jälkiä myöten ja aamulla löysimme viimeisen hirven kaatopaikan ja hirven nyljettynä, mutta ihmettelimme, missä Petri on. Lopulta havaitsimme, että miehemme on hirven nahkaan kääriytyneenä nahan sisään

jäätynään. Hänellä kun ei ollut edes tulitikkuja, että olisi voinut tehdä tulta. Mutta kun kavereita ei kuulunut, hän nylki hirven ja kääriytyi nahan sisään siten säilyttäen henkensä, vaikka pakkasta oli 30 astetta. Meillä oli aikamoinen työ sulattaessa nahkaa saadaksemme miehen ulos ja ruokituksi. Tämä oli kaikille yllättävä kokemus ja neronleimaus vaiherikkaassa kokemusten sarjassa.

Tulkoon tässä mainituksi, että sellaista kestävyyttä hiihdossa en tunne kun oli Homan-Petrillä. Itsekin kestin toisten kanssa kovatkin kamppailut, mutta hänen hiihtonsa oli aivan eriluokkaa, jota ei voinut toisiin verrata.

Olimme joutuneet Simanan järven rantaan, mistä on matkaa Muujärven kylään yli 20 km ja missä on tämän kyläläisten niittyjä ja hyvä sauna. Hiihdelyämme seutua saavuiemme alisen järven rantaan, jossa näimme ihmeellisen ja mieluisan näyn. Järvi, joka on 2 km. pitkä 200-300 metriä leveä, oli ihan täynnä peuroja. Vahinko, ettei ollut valokuvauskonetta, jolla olisi saanut vangita tämän näyn. Arviomme mukaan niitä oli uskomattoman paljon, tuhansia. Istuessamme näköpiirissä ja tehdessämme sotasuunnitelmaa, toiselta rannalta näimme laskeutuvan ison ahman ja silloin koko järvi tyhjäksi niin nopeasti, että emme kerinneet yhtään laukausta ampua, vaan koko tämä peura-lauma oli kun taikavoimalla pyyhkäisty näkyvistämme.

Seuraavana päivänä onnistui meidän kumminkin löytää pienempiä katraita, joten kahden päivän kuluttua oli meillä 17 petran lihat Simanan järven saunalla lavassa.

Kerran taas jouduimme Urakkasuon maastoon, mikä sijaitsee 30 km päässä Munjärven kylästä. Sieltä löysimme suuren petrakatran, mikä karkasi, emmekä saaneet ampua. Jälkiä tutkiessamme havaitsimme, että kyllä peura on todella villi eläin, kun noin 1½ m lumessa tekee 4—5 metrin loikkauksia. Loikkausten väliin jäi lumi koskemattomaksi.

Kun ajoa jatkoimme, minä etumiehenä, jouduin ylittämään puron, mikä oli lumen peitossa. Kun ei ollut aikaa tutkia puron kanta-vuutta, ylittäessäni sen, jää ja lumi petti ja sukseni luisuivat kannat edellä puroon ja minä selälleni veteen, jossa olisi ollut varma kuolema, ellei kumppanit olisi minua pelastaneet. Vaikka olin läpimärkä, ei ollut aikaa kuivailemiseen, vaan oli jatkettava ajoa kun edessä oli petrakatras. Hetken kuluttua saimmekin katraan näköpiiriin ja ammuimme yhdelle suolle 8 poroa. Nyt oli jo huhtikuu. Saaliskin oli saatava teiden varsiin, mistä sitten voitiin hakea hevosella. Päätimme, että Jussi ja minä jatkamme ajoa ja toiset vetävät lihat ahkioilla teiden varsiin.

Jatkaessamme petrojen ajoa tapasimme hirvikarjan, josta ammuin 2 noin 4 metrin päästä. Se oli lähin, mistä olen onnistunut hirviä ampumaan. Hauskin metsästyselämykseni oli, kun toinen teki täydellisen voltin kaatuessaan silmiäni edessä.

Seuraavana päivänä ammuimme vielä 2 poroa, mutta sitten tuli yllätys.

Tuli keväinen vesisade ja kun ajaessamme ei ollut aikaa ajatella ajosuuntaa, jouduimme ymmälle, missä olemme ja kuinka pitkä on matka kylään. Yövyimme korpeen, johon kyhäsimme havuista majantapaisen, missä vietimme yöme. Aamulla sade lakkasi ja oli yritettävä puumerkkejä oppaana käyttäen hiihtää kylää kohti. Jussilla oli niin jäykät sukset, ettei hän päässyt kuin vähän kerralla hangen läpi. Minulla oli onneksi paremmat sukset, joten niiden kärjet kestivät lumenpinnalla ja voimme jatkaa vaivalloista matkaa kylää kohti, vaikka emme tienneetkään kuinka kaukana se oli. Tilanteessa oli kamalinta se kun jo eilis-päivänä olimme syöneet viimeiset leipämme eikä edes kahviakaan ollut, millä virkistää itseään.

Olimme pahimman varalta ottaneet mukaamme noin 4 kg hirven rasvaa ja säästäneet noin ½ kg suolakalaa ja kun saimme ammuiksi suuren metson, paloittelimme sen yhdessä rasvan ja suolakalan kanssa ja keitimme kahvipannussa. Syötyämme maukkaan ja ravitsevan aterian oli pahin voitettu ja voimme jatkaa matkaamme. Kun sitten lähestyimme kylää, oli siellä vanhoja suksilatuja, joten matkamme teko helpottui, mutta pohjalla pahin. Kun olimme tulleet Muujärvelle, kylän ollessa kolmen km päässä, oli vettä jäällä noin 30—40 sm, joten tämän kolmen km:n matka kesti yli 2 tuntia ja kun jouduimme näköpiiriin, ennen kylään tulleet toverimme tulivat hevosella vastaamme. He jo luulivat meidän kuolleen metsään, kun tiesivät eväämme vähäisyyden.

Tähän päättyi sen keväinen metsästyksemme, mutta iloksemme me saatoimme todeta 52 petran ja 17 hirven olevan porukkamme tilillä, vaivojemme palkkiona.

Suuren riistan metsästäjän suurilla, loputtomilla saloilla lähtiessä ilman karttaa, ilman kompassia täytyy tuntea puista ilmansuunnat, sillä aurinko ei aina paista. On varustauduttava hyvin eväillä, kuten vanha metsästäjä sanoo: »Jos on evästä salkussa ja voima polvessa, aina salolta kodin löytää.»

Suur-riistan metsästäjä ei muista itseään, ei muista nälkänsä eikä unta ajon jatkuessa, sillä on vain yksi ajatus: riistan tavoittaminen. Kun on saavuttanut tavoitteensa, vasta sitten laukeaa jännitys ja on valmis vaikka hangelle nukahtamaan. Suur-riistan metsästäjä ei saa olla raaka, vaan hänen täytyy, vaikka uupuneena lopettaa haavoittamansa riista, muuten hän ei saa sielulleen rauhaa eikä tunne saaliistaan tyydytystä, jos tietää, että hänen haavoittamansa elukka kituu haavoissaan.

Suur-riistan metsästys on kovinta urheilua ja luonnetta terästävä, sillä siinä on kilpailu luonnon eläimien ja luonnon voimien kanssa ja on aina muistettava, että ihminen on korkein järjellä varustettu luomakunnan olento ja hänen on sen mukaan toimittava.

Viitalahti 19/4 1950

P. Kyöttinen.